

I. TRANSLATION – 80%

NAME: _____

A. Translate the following four passages. 20% each passage.

1. *Ōlim (once upon a time)* erat in *īnsulā Hērakleīā* puernōmine *Daimōn*. *Daimōn* erat filius rēgis *īnsulae* quī *Prōteus*appellābātur. *Duās sorōrēs* habēbat, sed *Daimōn* erat mini-mus *nātū*. *Multi puerī* in *īnsulā* cum *Daimone* lūdēbant5 (*played*), sed *parvus* erat. *Ubi amīcī* cum *Daimone* pugnā-bant, eum saepe *superābant*.*Ūnō diē*, in *lītore (shore)* *Maris Aegaeī*, *Daimōn* amīcī-que *nautās* spectābant dum (*while*) *nāvem* parant. Tum *nāvis*ab *īnsulā* ad *īnsulam Naxon (Naxos)* *nāvigāvit*. *Nāvis* magna10 erat, sed *priusquam* *longē nāvigāverat*, *subitō (suddenly)**quattuor serpentēs ingentēs (huge)* ē *marī* in *nāvem* serp-*sērunt*, *nāvem occupāvērunt*, tum *nautās necāvērunt (killed)*.*Relīquī nautae mīlītēsque* in *lītore irātī* erant. *Ūnus* ex*eīs clāmāvit*: “*Multōs annōs* cum *serpentibus* *circum Hēra-*

15 kleiam pugnābāmus, sed quō modō (*how*) superābimus? Ubi

ūnam serpentem necāmus, duae serpentēs ē marī serpunt.”

Post paucōs diēs, plūrēs (*more*) serpentēs vīsae sunt.

Trēs puerōs necāvērunt dum in aquā prope (*near*) lītus natant

(*were swimming*). Posterō diē, serpēs sorōrem Daimonis

20 dēvorāvit dum in lītore prope aquam ambulat. Populus

perterritus erat.

Rēx Prōteus nūntiōs ad ōrāculum Apollinis in īnsulā

Delō (*Delos*) mīsit. Ōrāculum dīxit: “Iūnō serpentēs ad

īnsulam Hērakleiam mīsit quod populus Hērakleiae amīcus

25 populō Delī est, atque nautae ab īnsulā Hērakleīā ad īnsulam

Delon saepe nāvigant. Iūnō Delon ōdit quod ibi Lātōna ēdidit

(*gave birth to*) Apollinem et Diānam, filium filiamque Iovis.

Ubi hērōs fortis et clārus trāns mare ad īnsulam Hērakleiam

volābit, Hērakleiam liberābit.”

6. In cavernā, tamen, nūlla lūx (*light*) erat, sed aqua

fluēbat (*flowed*). Mox, multās vōcēs (*voices*) audivit (*he*

135 *heard*). Vōcēs dīxērunt: “Cavē! (*beware*) Cavē! Cavē! Cēde!

(*give up*) Cēde! Cēde!” Aqua nōn iam fluēbat, atque nāvicula

cōstitit (*stopped*). Tum vōcēs dīxērunt: “Manē! (*stay*) Manē!

Numquam superābis. Numquam, numquam, numquam!”

Daimōn libāmentum (*libation*) oleī Neptūnō in

140 aquam ēffūdīt (*poured out*), tum Neptūnum ōrāvit (*prayed*):

“Pater maris, viam dēmōstrā. Auxiliō tuō superabō.”

Subitō, aliquid (*something*) in aquā prope nāviculam natāvit

atque cēpit (*seized*) partem fūnis nāviculae quī in aquam

ceciderat; tum nāviculam lēnte per cavernam trahēbat. Tan-

145 dem, lūx erat, atque nāvicula ex cavernā vēnit (*came*). Ante

nāviculam, Daimōn delphīnum magnum spectāvit. In tergō

(*back*) lineam albam habēbat. Delphīnus fūnem reliquit, cir-

cum nāviculam ter (*three times*) natāvit ac saluit, tum ēvānuit.

Daimōn Neptūnō grātiās ēgit (*gave thanks*), tum iterum

150 nāvigāvit.

Posteā, tempestās nāviculam diū ad longinquam (*far*

off) īnsulam ēgit. Ventus atque flūctūs (*waves*) magnī erant.

Parva nāvicula in saxīs prope īnsulam frācta est. Īnsula aliēna

(*strange*) erat. Daimōn ad īnsulam nāvit cum gladiō antiqūō.

155 Erat dēfessus (*exhausted*). In terrā firmā dormīvit.

Māne (*in the morning*), Daimōn fame (*by hunger*) ē

somnō excitātus est. Circum īnsulam ambulāvit. Duōs montēs

(*mountains*) vīdit (*he saw*), sed cibum nōn invēnit. Miser erat.

Subitō, virum vīdit quī sēmi-equus erat. Vir eī dīxit:

160 “Chīrōn sum. Centaurus sum. Cibum aquamque petis. Venī

(*come*). Tibi (*to you*) dēmōstrābō.”

16. Deinde, servōs vocāvērunt, sed ad hūc nūllum animum

habēbant. Postea, in cavernā, Daimōn satyrīque puerum

335 invēnērunt quī nōndum rōstrō volucris mōrsus erat. Puer Dai-

monī dixit: “Pater meus apud illōs servōs est, sed in summō

monte ubi nēmō ascendere potest sine magnā difficultāte,

pōtiō (*potion*) sub saxō est quae servōs sānōs (*well*) rūsus

(again) facere potest sī mōnstrum primō necātum est. Volu-

340 cris hoc ōlim dicēbat. Dicēbat, autem, ‘Nēmō mē necāre

potest.’”

Statim Aigos, Econ, Ameinonque scopulōs ad sum-

mum monte ascendērunt. Ibi pōtiōnem in ollā (*pot, jug*) sub

saxō invēnērunt, tum eam ad Daimonem portāvērunt. Dai-

345 mōn ac satyri pōtiōnem servīs dedērunt. Mox sānī erant.

Magnō cum gaudiō grātiās Daimonī satyrisque ēgērunt. Tum

nāvēs suās dēdūxērunt. “Valēte” dīxērunt; atque ad patriās

suās nāvīgāvērunt.

Satyri Daimōnque suam nāvem solvērunt; deinde ad

350 īnsulam Serīphon nāvigāvērunt. Ubi ad hanc īnsulam pervēnērunt, Herculem in oppidō prope montem invēnērunt.

Erat altus, magnō corpore, lātis humerīs (*shoulders*), atque rōbustus. Magnam clāvam ac pellem (skin) leōnis gerēbat.

355 “Salvē, Daimōn,” Herculēs dīxit. “Dē tē audīvī. Quid petis?” “Chirōn mē ad tē mīsīt,” Daimōn respondit. “Auxilium tuum rogō. Petō liberātōrem īnsulae Hērakleiae.” “Chirōn magister meus erat atque amīcus bonus est,” Herculēs dīxit. “Tibi auxilium dabō.”

360 Herculēs Daimonem spectāvit, tum dīxit: “Audāx es, sed parvus. Nōndum parātus es suscipere negōtia ac perīcula quae necessāria erunt. Venī mēcum. Tē exercēbō et adiuvābō (*help*).”

25. Pīrātae in portum īnsulae nāvīgāvērunt. Servōs suōs

620 tantā vī rēmīs cōtendere coēgērunt ut nāvēs in lītus impel-

lerentur. Hōc factō, pīrātae dē nāvibus dēsiluērunt, tum,

gladiis strictīs, ad satyrōs prōcēdērunt. Satyrī, quī nōnnullās

fundās (slings) arcūsque (and bows) habēbant, pugnāvērunt

arcibus, sagittīs, lapidibusque (stones). Hoc, tamen, satis nōn

625 erat. Ergō, Chīrōn atque satyrī ad duōs montēs sē recēpērunt.

Pīrātae, post satyrōs currentēs, ūnum ex eis cēpērunt

atque ab eō postulāvērunt ut sibi dēmōstrāret locum aurī.

Hoc satyrus primō dubitāvit, quod scīvit nūllum aurum in

īnsulā esse, sed cum intellexeret cūr pīrātae ad īnsulam vēnis-

630 sent, eis exposuit multum aurum in valle inter duōs montēs

esse, atque eōs aurum facile invenīre posse. Itaque, satyrō

relictō, ad vallem magnā cum celeritātē cucurrērunt. Aurum

diū in valle petivērunt, sed frūstrā. Ubi nox vēnit, pīrātae in

valle manēbant ut servārent locum ubi putābant aurum esse.

635 Interim, satyrī in summīs montibus manēbant. Cum ibi ventus

frīgidus esset, ignēs incendērunt.

Nocte, Daimōn, Herculēs, atque sociī suī prope Īnsu-

lam Satyrōrum pervēnērunt. Ignēs in montibus vidērunt. Ita-

que intellēxērunt satyrōs in montibus esse propter periculum,

640 nam cognōvērunt satyrōs nōn solēre in summīs montibus

nocte manēre. Existimābant pīratās pervēnisse et fortasse aut

in campō inter portūs ac montēs aut in valle esse. Spērābant

omnēs satyrōs tūtōs (safe) esse.

Post ĩnsulam sub montēs nāvīgāvērunt. Ibi scopuli

645 undique erant. Daimōn, tamen, satyrīque sciēbant ubi sēmitae

ā marī ad summōs montēs essent. Ergō Daimōn facem (torch)

incendit atque signum satyrīs in summīs montibus dedit. Eī

facibus signa reddidērunt.

Daimōn Herculi dēmōstrāvit eōs per sēmitās tēla

650 armaque ad summōs montēs portāre posse. In parvum lītus

sub scopulis nāvem subdūxērunt. Tum Daimōn, Herculēs,

II. FORMS: 20%

A. Decline the following PRONOUNS in the masculine, feminine, and neuter. SHOW NEUTER RULE!! 20%

1-3. Demonstrative pronouns

1. hic, haec, hoc: *this / these*

NOM.	hic	haec	hoc
GEN.			
DAT.			
ACC.			
ABL.			
NOM.			
GEN.			
DAT.			
ACC.			
ABL.			

2. ille, illa, illud: *that / those*

	ille	illa	illud
GEN.			
DAT.			
ACC.			
ABL.			
NOM.			
GEN.			
DAT.			
ACC.			
ABL.			

3. is, ea, id: *he, she, it / they*

NOM.	is	ea	id
GEN.			
DAT.			
ACC.			
ABL.			
NOM.			
GEN.			
DAT.			
ACC.			
ABL.			

4. Intensive Pronoun

4. ipse, ipsa, ipsum: ___-self

	ipse	ipsa	ipsum
GEN.			
DAT.			
ACC.			
ABL.			
NOM.			
GEN.			
DAT.			
ACC.			
ABL.			

5. Relative Pronoun / Interrogative Adjective

5. quī, quae, quod: *who / which*

NOM.	quī	quae	quod
GEN.			
DAT.			
ACC.			
ABL.			
NOM.			
GEN.			
DAT.			
ACC.			
ABL.			

6. Interrogative Pronoun

6. quis, quid: *who? / what?*

quis		quid	